

intelligendo vitam in actu primo, seu potentiam eliciendi actus vitales: non autem vitam in actu secundo, seu ipsum actum vitalem; nam hic est distinctus ab animalitate, tanquam effectus a sua causa.

Dices. Tamen non potest dici: *Humanitas est homo*: vel etiam: *Animalitas est homo*: ergo. Resp. neg. conseq. In his propositionibus terminus *homo* non sumitur tantum pro gradu specifico, adæquate identificato cum natura humana, vel humanitate: sed pro supposito humano, quod præter gradum specificum dicit adhuc aliquid aliud, scilicet subsistentiam, de qua non est locus hic disputandi: hæc autem, sicut distincta est ab uno gradu metaphysico, ita etiam distincta est ab omnibus aliis; unde minime impedit, quo minus omnes inter se identificentur.

477. Ob. 3. Gradus metaphysici componuntur ex partibus realiter distinctis: ergo distinguuntur realiter. Confr. 1. Si gradus metaphysicus individualis non distinguitur realiter a gradu specifico, erit species immultiplicabilis: hoc non admittitur: ergo. Confrim. 2. Aliqui saltem gradus distinguuntur inter se plus, quam formaliter: ergo realiter. ant. prob. animal, & principium sentiendi distinguuntur formaliter ex n. 370. sed animal, & rationale distinguuntur plus, quam animal, & principium sentiendi: ergo distinguuntur plus, quam formaliter.

Resp. dist. conseq. distinguuntur partes graduum inter se realiter. conc. conseq. ipsi gradus. neg. conseq. nam, cum omnes gradus constituantur ex iisdem partibus, non est differentia, aut distinctio inter unum, & alterum: imo si hoc argumentum aliquid probaret, tunc quilibet gradus deberet esse realiter distinctus a seipso, quod nec adversarii volunt. Ad 1. confr. dist. ma. hæc species inadæquata, seu hic gradus individualis specificus, erit numerice immultiplicabilis, sive unum, & idem individuum, non poterit esse duo, vel tria individua. conc. ma. species adæquate sumpta, seu gradus specificus, erit immultiplicabilis, ita ut non possint dari plura individua similia in eadem specie. neg. ma. & dist. sic mi. neg. conseq.

478. Ad 2. confr. dist. ant. aliqui gradus distinguuntur plus, quam formaliter, hoc est, ultra aliquam

quam distinctionem formalem. conc. ant. ultra omnem distinctionem formalem. neg. ant. & conseq. ad prob. conc. totum in sensu distinctionis modo data. Scilicet distinctio formalis capit magis, & minus, & minor est distinctio rationis ratiocinantis, quæ datur inter animal, & principium sentiendi, quam sit distinctio rationis ratiocinatæ, quæ datur inter animal, & rationale: quin etiam una distinctio rationis ratiocinatæ est minor, quam altera, si hæc habeat majus fundamentum, quam illa: e. g. minor est distinctio rationis ratiocinatæ inter animal, & rationale, quam inter rationale, & corpus &c. Quæ contra 2. conclusionem objici possent, jam præoccupata sunt a n. 371.

DISPUTATIO III.

De Universalibus.

479. **P**orphyrus natione Tyrius, vel Bathaneus ex Phœnicia, prius dixerat Malchus (quod Syris regem significat) sed postea ex magistris sui Longini voluntate assumpsit nomen Porphyrii, quod Græcis purpuram significat. Teste Socrate aliquando fuit Christianus, at postea religionis defertor: infectatus est Christianos acerbissimis libris, quos varii SS. Patres refellere compulsi sunt, in quorum scriptis adhuc aliqui ejus errores extant; nam ipsi libri, a Porphyrio contra religionem nostram vulgati, jussu Theodosii senioris fuere combusti. De cætero erat Porphyrius Philosophus de secta Platonis non contemnendus: cum autem videret, in Aristotelis organo sæpe mentionem fieri quinque universalium, nempe generis, speciei, differentie, proprii, & accidentis, isagen quandam, seu instructionem conscripsit, in qua hos terminos explicavit, eamque Chrysaorio patricio Romano dedicavit: & hæc quinque universalia communiter ab auctoribus assignantur, atque de his præfati disputatione acturi sumus.

QUÆSTIO PRIMA.

De Universalis in Genere.

ARTICULUS I.

Quid sit Universalis, & an detur a parte rei.

480. Universalis generice talia assignari solent quatuor, scilicet *in causando*, *in significando*, *in essendo*, *in predicando*. Primum, seu *Universalis in causando*, est causa, quæ in omnes, vel certe in quamplurimos effectus influit: talis est Deus, & præsertim juxta antiquos sol. *Universalis in significando*, seu *representando* est terminus quilibet communis, qui, cum unus sit, plurima, seu omnia totius alicujus speciei, aut generis inferiora significat. *Universalis in essendo* (quod etiam dicitur *metaphysicum*) definitur *unum aptum inesse multis per identitatem*. Tandem *Universalis in predicando* (quod etiam vocatur *logicum*) definitur *unum aptum predicari de multis propter identitatem*.

481. De duobus primis hic non est quæstio, sed de duobus ultimis: quæ tamen, ut recte Suarez *tom. 1. Metaph. disp. 6. sec. 8. num. 2.* quoad id, quod datur a parte rei, non distinguuntur, sed tantum quoad conceptus; si enim intellectus id, quod de universalis datur a parte rei, concipiat ut identificatum cum pluribus, dicitur universalis in essendo: si autem id concipiat ut predicabile de pluribus, dicitur universalis in predicando. Difficultas autem hujus controversiæ stat in eo, ut explicetur, quomodo eadem entitas sit una, & multiplex in eadem ratione. Equidem Deus est unus, & trinus: sed non in eadem ratione; nam non est trinus in essentia, in qua est unus: sed in personis, in quibus non est unus, seu non est una persona. At universalis debet esse unum, e. g. in ratione hominis, & simul in hac ratione hominis esse multiplex: & in hoc universalis determinando, aut explicando, multum laboraverunt Philosophi.

482. Pla-

Quid sit Universalis, & an detur &c. 265

482. Plato, ut habet Aristoteles *1. Metaphys. c. 3. seu text. 5.* cum esset imbutus opinionibus Heracleti, quod nempe de sensibilibus, utpote temporaneis, & corruptibilibus, non detur scientia, & tamen nollet negare omnem profus circa ipsam scientiam, asseruit dari ideas æternas, & incorruptibiles, ac (ut ex eodem Aristotele *7. Metaphys. text. 28.* videtur desumi) universales, seu præter singularia: id est, a singularibus distinctas, quæ sint objecta scientiarum: non tamen videtur voluisse Plato, ut quidam putant, has ideas esse singularibus entibus identificatas: sed potius videtur voluisse, entia singularia esse aliquas participationes istarum idearum, ut tradit Aristoteles *cit. text. 5. & text. 6.* ubi addit, Platonicos de ea participatione, seu, ut etiam vocat, imitatione, nihil ulterius inquirere, sive eam non explicare; unde videtur Plato voluisse, illas ideas esse causas, sive physicas, sive ideales entium singularium, quod etiam insinuat Aristoteles *cit. text. 28.* dum probat, tales ideas ad generationes non prodessent. Scilicet, sicut creature dicuntur participationes, vel imitationes Dei, cum ipse sit earum causa, ita etiam potuerunt entia singularia dici participationes illarum idearum; cum istæ sint eorum causæ.

483. Dico. 1. Hæ ideas implicant, adeoque non potest in iis consistere universalis. ita de facto omnes. Prob. conclusio. Non sunt possibile entia realiter existentia, & non singularia, item creata, & æterna: sed ideas Platonis essent talia entia: ergo. ma. quoad 1. p. videtur innegabilis; non enim possunt dari a parte rei entia indeterminata, quæ neque sint hoc, nec illud, ut omnes admittunt: quoad 2. p. vero merito hic supponitur infinitum categorematicum creatum, quale esset æternitas idearum actu existens, esse impossibile, quod probabitur in Physica: & saltem est fide certum, de facto nullam creaturam esse æternam.

484. Confir. Hæ ideas deberent esse causæ singularium: sed neque possent esse causæ physice, nec ideales: ergo. prob. 1. p. mi. causa physica non potest esse, nisi ens determinatum, a quo actio determinate producitur; nam, quodcumque datur ex-

citium,

citium, seu effectus, debet a causa determinata procedere, ut jam dictum *num. 37.* ergo tales ideas non possunt esse causæ physicae. Prob. etiam 2. p. mi. causa physica increata, seu mens divina, habet jam in se ideas omnium rerum infinite perfectas, nec dirigitur a creaturis: causa physica creata has ideas non cognoscit, adeoque etiam non potest ab iis dirigi: ergo.

485. Scotista, ut videre est apud Maftrium *disp. 4. Log. 9. 1. n. 9.* ajunt, universale consistere in natura communi, quæ ita existat in singularibus, ut quidem his sit realiter identificata, at simul formaliter ex natura rei a singularibus, seu hæcitatibus, distincta. Differunt tamen adhuc inter se Scotista, teste eodem Maftrio *cit. disp. n. 10.* quod aliqui dicant, hanc naturam esse communem per inexistentiam, ita, ut una, & eadem natura realiter reperiatur in omnibus: e. g. eadem natura humana in omnibus hominibus: & ita sentire dicitur Meurisse a Maftrio *cit. disp. 4. n. 10.*

Sed hanc sententiam merito rejiciunt Maftrius *cit. disp. n. 13.* & alii Scotista plurimi; quia sequeretur, omnes homines esse inter se identificados quoad naturam, adeoque eandem naturam humanam, ut inexistentem Christo, esse in cælis, & ut inexistentem Judæ, esse in inferno: eandem simul mori, & renasci in diversis hominibus &c. Nec dicas cum Meurisse, non inexistere omnibus naturam numero eandem, sed tantum specie eandem; nam contra est, vel per naturam specie eandem tantum intelligitur natura ejusdem quidem speciei, attamen numerice distincta: & deseritur sententia Scotistarum, atque acceditur ad communem recentiorum: vel intelligitur idem numerus gradus specificus naturæ, quamvis non eadem hæcitas, utpote juxta Scotistas formaliter ex natura rei distincta: & sic saltem idem gradus specificus naturæ humanæ, sive natura saltem realiter una, & realiter identificata, esset in Christo incola cæli, in Juda vero inferni: quod est omnino absurdum, ut bene urget Maftrius *loc. cit.*

486. Alii igitur Scotista cum Maftrio *cit. disp. n. 10.* asserunt, naturam esse universalem per indifferentiam, quatenus nempe eadem natura, quæ modo est iden-

Quid sit Universale, & an detur &c. 267
identificata Petro, vel, ut ajunt, contracta ad singularitatem Petri, potuisset esse identificata Paulo, vel contracta ad singularitatem Pauli: adeoque volunt, naturam esse indifferentem, ut sit in hoc, vel alio singulari individuo, & postea determinari per superadditam hæcitatatem ad hoc potius, quam aliud individuum.

487. Dico 2. Non datur universale Scotificum; ita extra scholam subtilem communissime auctores. Prob. conclus. Universale hoc, si explicetur per indifferentiam nature (ut facile patet consideranti) involvit distinctionem Scotificam, & multo magis eam involvit hoc universale explicatum per supra memoratam naturæ inexistentiam; unde sufficienter jam impugnatum est, dum illam distinctionem refutavimus: ergo. Pariter universale quorundam Thomistarum, adstruentium aliquam universalitatem in natura, ut virtualiter distincta ab hæcitatibus, satis impugnatum est, dum distinctio ista virtualis in creatis fuit negata.

488. Fonseca *l. 5. Metaphys. c. 28. q. 5.* ubi per quatuor sectiones, sed satis breves, de universali Scoti, atque etiam suo agit, docet, naturam specificam, e. g. hominis, esse universalem prius natura ad contractionem ad singularia, seu antequam natura ad singularia contrahatur per hæcitates, seu, ut vocat, differentias, nempe individuales, hanc enim prioritatem, & universalitatem naturæ, clare docet *sec. 3.* quod idem videtur esse, ac dicere, naturam esse universalem in statu possibilitatis, seu, ut ipse *sec. 2.* loquitur, *in statu solitudinis, seu potentialitatis, quem habet, antequam contrahatur per differentias.*

Hinc *sec. 3.* addit, hanc universalitatem naturæ non esse physice existentem ante operationem intellectus; cum nihil existere possit physice, nisi contractum ad singularia: id autem, quod est ita contractum, non fit amplius unum cum aliis, adeoque nec universale, nisi per abstractionem intellectus; hinc ait, recte dici, universale fieri per intellectum; eo quod fieri significat, dari physicam existentiam, quæ universali non datur, nisi per operationem intellectus.

Addit tamen, eam universalitatem, naturæ com-

petentem pro priori ad contractionem ad singularia, esse ante operationem intellectus objective existentem; cum aliquid necdum physice existens possit objective existere: fere sicut res non potest physice existere, nisi contracta, aut determinata ad aliquam ubicationem, vel durationem: attamen potest objective existere, ut indeterminata, & non contracta ad locum, vel tempus.

489. Dico 3. Hæc opinio Fonseca communitèr aliis, atque etiam nobis, merito displicet. Probatur. Hæc opinio 1. supponere debet aliquam distinctionem objective essentia, & existentia, seu rei possibilis, & existentis; cum velit statum possibilitatis, seu, ut vocat, potentialitatis, esse priorem natura ad statum existentia, quam distinctionem nostri communissime negant, atque etiam negabimus in Physica. 2. Debet in hac opinione etiam admitti distinctio aliqua objectiva inter gradum specificum natura, & gradum hæceitatis; cum iterum velit, naturam communem esse priorem prioritate physica ad contractionem sui, sive ad hæceitatem: item naturam communem esse priorem prioritate physica ad contractionem sui, sive ad hæceitatem: item naturam ex se non esse determinatam ad hæceitatem, seu, ut ipse loquitur, ad differentiam, scilicet individualem: atqui hæc jam sunt refutata, agendo contra distinctionem Scotisticam: ergo.

Neque potest fieri paritas inter naturam specificam, & hæceitatem ex una, & inter rem quamlibet creatam, & ejus ubicationem, vel durationem, ex altera parte; nam natura specifica non habet indifferentiam ad hæceitates, sicut res creata habet indifferentiam ad ubicationes, vel durationes; alias natura esset separabilis a qualibet hæceitate determinate sumpta, adeoque esset a qualibet realiter distincta: sicut scilicet res ubicata est realiter distincta ab ubicatione; quæ enim in creatis (ut abstrahamus a terminationibus liberis divinis) separabilia sunt, etiam realiter distincta sunt.

490. Aliqui recentiores docent, universale adæquate stare in pluribus individuis similibus: & hinc dicunt, universale dari adæquate a parte rei; cum detur a parte rei, tam multipliciter, nempe individua multa, quam unitas, nempe similitudo; nam (ajunt) Aristoteles 5. *Metaph. text. 20.* sic habet:

Quid sit Universale, & an detur, &c. 269
bet: *Similia vero, quorum qualitas una: eadem ferme verba habentur text. 16.* igitur duplex qualitas, quæ nempe existit in duobus entibus, est una, seu habet unitatem formalem: non autem habet aliam, quam unitatem similitudinis: ergo ipsa similitudo est aliqua unitas formalis.

491. Dico tamen 4. Similitudo non est unitas sufficiens ad universale strictè dictum. ita auctores, præsertim antiquiores communitèr. Prob. conclus. Juxta communem auctorum debet unitas universalis excludere omnem pluralitatem numericam; quia auctores unanimiter statuunt universale omnino abstractum a singularibus, & hinc tantopere laborant in invenienda tali unitate, quæ simul composibilis esset cum multiplicitate: atqui similitudo in suo conceptu includit pluralitatem numericam: ergo non est unitas sufficiens ad universale.

Nec dicas, similitudinem non includere pluralitatem numericam in ratione similitudinis; cum sit tantum una similitudo; nam etiam binarius, vel exercitus, non includunt pluralitatem numericam in ratione binarii, vel exercitus; cum etiam sint tantum unus binarius, vel exercitus: & tamen non habent unitatem sufficientem ad universale: quinimo etiam dissimilitudo non dicit pluralitatem in ratione dissimilitudinis, sed tantum in ratione dissimilium, quin tamen ab ullo admittatur, quod dissimilitudo sit unitas sufficiens ad universale.

492. Scilicet illa unitas non est sufficiens ad universale, cujus conceptus, vel ratio includit formaliter multipliciter, prout includit ratio similitudinis, dissimilitudinis, binarii, exercitus &c. Aristoteles autem, quando dicit, similia esse, quorum qualitas est una, tantum loquitur de unitate fundamentali: quod desumitur primo ex auctoritate longe majore pro nobis, ita explicante eum textum Aristotelis: secundo ex eo, quod etiam *cit. text. 20.* quantitatem æqualium dicat esse unam, quæ tantum habet unitatem fundamentalem antecedenter ad actum intellectus.

493. Dico 5. Non datur universale adæquate a parte rei. ita cum S. Thoma nostri communitèr, & plures alii. Dixi *adæquate*; nam inadæquate datur universale

versale a parte rei; quia datur ejus multiplicitas, sive dantur entia singularia a parte rei. Prob. concl. Non datur a parte rei unitas, quæ est pars universalis, & forma denominans singularia unum, ut scilicet sint unum aptum inesse multis: ergo non datur universale adæquate a parte rei. prob. ant. non datur unitas, quam assignant Thomistæ, Scotistæ, Platonici, aut Fonseca: neque etiam sufficit unitas similitudinis: & nulla alia a parte existens potest assignari: ergo. ant. partim infertur ex precedentibus conclusionibus, partim probatur argumento negativo, & solutione objectionum.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

494. **O**bjic. 1. contra 2. & 3. conclus. Natura humana non est immultiplicabilis ut divina: ergo eadem natura, quæ est in Petro, potuit esse in Paulo. Confir. Deus volens creare hominem est indifferens ad creandum Petrum, vel Paulum; ergo eadem natura humana est indifferens ad Petrum, vel Paulum. Resp. neg. confeq. Natura divina est ita immultiplicabilis, ut neque possint dari duæ naturæ divinæ distinctæ similes: at possunt dari duæ naturæ humanæ distinctæ similes: non tamen eadem realiter natura humana potest esse in distinctis.

Ad confir. dist. ant. Deus volens creare aliquem hominem indeterminate sumptum, est indifferens ad creandum Petrum, vel Paulum. om. antec. volens creare hunc hominem determinate sumptum, seu naturam hanc identificatam Petro. neg. antec. & confeq. Omisi antecedens, quia plures Theologi negant, Deum ut volentem esse adhuc indifferentem; eo quod omnia decernat unico decreto, etiam virtualiter indivisibili.

495. Objic. 2. Deus potest ex nihilo facere hominem: ergo multo magis potest ex Petro facere Paulum: ergo natura Petri est indifferens, ut sit in Paulo. Confir. SS. Patres hortantur nos, ut Deo grates agamus, quod nos fecerit homines, & non bruta, aut lapides: ergo sumus indifferentes, ut simus
bruta,

Quid sit Universale, & an detur, &c. 271
bruta, vel lapides: ergo natura nostra est indifferens &c. Resp. dist. ant. Deus potest ex nihilo facere hominem, id est, potest hominem identificare cum nihilo. neg. ant. id est, potest facere hominem, cujus prius nec forma, nec materia, physice aliquid fuit. conc. antec. & neg. confeq. Certe, sicut non potest Deus hominem identificare nihilo, ita neque potest naturam Petri identificare Paulo.

Ad confir. dist. ant. SS. Patres hortantur nos, ut Deo grates agamus, quod nos non fecerit bruta, aut lapides, identificando nostram naturam cum brutis, aut lapidibus. neg. ant. quod nos non fecerit bruta, aut lapides, in hoc sensu, quod non loco nostri produxerit bruta, aut lapides, omittendo nostram productionem. conc. ant. & neg. confeq. Mens SS. Patrum est tantum, nos debere Deo maximas grates, quod nos creaverit; cum facillime nos potuisset omittere, & producere alias irracionales, vel etiam inanimatas creaturas: vel etiam, quod Deus nobis concesserit corpora rite formata, & non monstruosa, ac brutorum corporibus similia; alterum enim, scilicet identificare nostram naturam cum brutis, aut lapidibus, est per se chimericum.

496. Objic. 3. Petrus, & Paulus non sunt realiter duo specie: ergo sunt realiter unum specie: ergo sunt unum ante operationem intellectus, adeoque unitate indifferentiæ. Confir. Petrus realiter magis distinguitur a bruto, quam a Paulo: ergo etiam magis est unus realiter cum Paulo, quam cum bruto. Resp. retorq. arg. Cicero, & Aristoteles non sunt realiter duo Romani: ergo sunt realiter unus Romanus: quæ consequentia est aperte nulla. in forma neg. suppositum antecedentis. Non datur species realiter ante operationem intellectus; unde Petrus, & Paulus, realiter nec sunt duo, nec sunt unum specie; fundamentaliter tamen sunt unum specie ante operationem intellectus, sed non formaliter: sicut etiam natura humana diversorum individuorum est ante operationem intellectus fundamentaliter una, sed non formaliter.

Esse autem *fundamentaliter unum* non est aliud, quam esse fundamentum unitatis formalis: & in hac præsertim questione, est esse tale ens, quod præbet
intel-

intellectui fundamentum ad ipsum cognoscendum per modum unius: sive esse conceptibile conceptu, plura per modum unius confuse representante. E contra esse formaliter unum est affici ab aliqua unitate, tanquam forma ipsum denominante unum.

Ad confir. neg. ant. nam distingui, loquendo saltem de creatis (ne misceatur hic quæstio de terminationibus liberis divinis) est non identificari, nec capit magis, & minus. Aliud est differre, seu esse dissimile, quod capit magis, & minus; & hinc utique Petrus magis differt a bruto, quam a Paulo.

497. Objic. 4. contra 4. conclus. Unitas etiam intentionalis, seu consistens in cognitione confusa, non excludit omnem pluralitatem: ergo etiam, licet unitas similitudinis eam non excludat, tamen est unitas sufficiens. Confr. Si Aristoteles ajens, similitudinem esse unitatem qualitatum, potest explicari de unitate fundamentali, poterit etiam de unitate fundamentali explicari, quando ait, universale esse unum: sed hoc est contra communem: ergo.

Resp. dist. ant. unitas intentionalis non excludit omnem pluralitatem, quæ datur a parte rei in indivisibilibus singularibus. conc. ant. non excludit omnem pluralitatem in unitate, seu ratione formali denominante unum. neg. ant. & conseq. e contra, ut jam dictum, similitudo non excludit pluralitatem in ipsa ratione similitudinis, seu unitatis. Ad confir. neg. maj. nec enim ratio, quæ pugnat pro uno casu, pugnat etiam pro altero: & multo minus pugnat eadem autoritas, qua tamen in hac quæstione nominis potissimum est standum.

498. Objic. 5. contra 5. conclus. Non omnis unitas realis est individualis, seu singularis: ergo etiam aliqua unitas realis est universalis: ergo totum universale datur a parte rei. prob. ant. non omnis diversitas realis est individualis: ergo neque omnis unitas realis est individualis. ant. patet; quia datur etiam diversitas, seu multiplicitas specifica, & generica. prob. conseq. juxta Aristotelem 1. *Topic.* 8. contrariorum eadem est disciplina: ergo eadem etiam est disciplina diversitatis, seu multiplicitatis, & unitatis. Confr. Aptitudo rei, ut sit in multis, est forma denominans universale: sed hæc aptitudo

Quid sit Universale, & an detur, &c. 273
tudo datur a parte rei: ergo forma universalis, adeoque totum universale datur a parte rei.

499. Resp. neg. ant. saltem si sit unitas stricte dicta, non includens in sua ratione pluralitatem numericam. ad prob. dist. ant. non omnis multiplicitas, seu diversitas realis, est tantum individualis. conc. ant. non est simul etiam individualis. neg. ant. & conseq. Datur quidem multiplicitas, seu diversitas non tantum individualis: e. g. homo, & equus, non sunt tantum duo individualiter, sed etiam specie diversa: sed, quodcumque datur inter duo diversitas specifica, vel generica, etiam necessario datur diversitas, seu distinctio individualis; non enim possunt duo esse specie distincta, nisi etiam sint individualiter diversa. Ad confir. dist. maj. illa aptitudo rei, ut sit in multis, est forma inadæquata universalis, denominans rem multiplicem. conc. maj. est forma adæquata, etiam denominans rem unam. neg. maj. & om. min. neg. 2. p. conseq. nam tantum sequitur, dari a parte rei universale inadæquate acceptum.

500. Objic. 6. Cujuslibet potentie objectum est unum: sed non est unum tantum per intellectum: ergo est unum a parte rei: atqui idem objectum simul a parte rei est multiplex in individuis: ergo a parte rei est unum, & multiplex, adeoque universale. prob. min. inter alias potentias etiam sunt potentie sensitive, sive sensus: sed horum objectum non est tantum unum per intellectum: ergo est unum a parte rei. prob. min. actus sensuum præcedunt actus intellectus: ergo objectum sensuum debet esse unum antecedenter ad omnem actum intellectus.

Resp. neg. min. ad prob. iterum neg. min. ad huius prob. neg. conseq. Objectum adæquatum, seu totale cujuslibet potentie dicitur unum, quatenus considerantur omnia objecta inadæquata, seu partialia, ut convenientia in una ratione formali, sub qua attenduntur a potentia: sic objectum Physice est unum corpus mobile; quia omnia corpora singularia considerantur per conceptum aliquem confusum, ut convenientia in mobilitate, seu mutabilitate, sub qua considerantur a Physica: hæc autem unitas, ut patet, non datur a parte rei, seu antecedenter ad operationem intellectus; unde a parte rei ista cor-
pora

pora non habent unitatem, nisi fundamentalem; quia scilicet habent mobilitatem, quæ est fundamentum, ea omnia per unum conceptum confusum cognoscendi per modum unius.

Eadem ratione objectum adæquatum cuiuslibet sensus, e. g. visus, dicitur unum; quia omnia objecta partialia considerantur ut convenientia in ratione visibilitatis, sub qua attinguntur a visu. Quod autem actus sensuum sint ante actum intellectus, nil refert; nam sensus attingunt objecta singularia ut singularia, & non per modum unius: nec requiritur ad operationem sensuum, ut eorum objectum adæquatum sit unum.

501. Objic. 7. Objectum scientiarum datur a parte rei: sed hoc est universale: ergo. Confr. Universale est objectum intellectus: ergo non fit ab intellectu. Resp. dist. min. est universale denominative sumptum. conc. min. quidditative, vel concreitive sumptum. neg. min. & conseq. Nempe objectum scientiarum sunt res multiplices ipsæ, quarum naturam scientiæ considerant, & quæ dantur a parte rei, suntque universale, non adæquatum, sed inadæquatum, seu pars universalis: attamen non pars qualicumque, sed illa, quæ venit in recto, & denominatur universalis. vide dicta in simili num. 327. Ad confr. dist. pari modo ant. & neg. conseq.

502. Objic. 8. Aristoteles 10. *Metaphys. text. 3.* ait: *Uniuscujusque mensura unum est*: sed non est unum individualiter; aliter unum individuum esset mensura alterius: ergo unum universaliter: atqui hæc mensura debet dari a parte rei: ergo unum universaliter debet dari a parte rei. Confr. 1. Aristoteles, & S. Thomas, aliquoties dicunt, res esse universales: sed res dantur a parte rei: ergo etiam universale. Confr. 2. Auctores in hoc conveniunt, quod universale detur a parte rei: ergo probabilius datur a parte rei.

Resp. neg. min. Aristoteles *loc. cit.* tantum loquitur de mensura quantitatis, sive discretæ, sive continuæ: docet autem, id, ex quo aliquid cognoscitur, esse ejus mensuram: dein de quantitate discretæ, sive de numero, ait, ejus principium esse unum, seu unitatem, & ex hac ait cognosci numerum;

rum; qui enim sæpius unitatem tanquam mensuram adæquat, major est: addit dein, ad quantitatem continuam, seu longitudinem mensurandam, etiam debere dari unum, intellige palmum, aut ulnam vel quid simile: quæ omnia singularia, seu individualia esse possunt, & sunt.

503. Quando autem Philosophus 13. *Metaphys. summa 3. cap. 3.* (ut quibusdam videtur, quamquam forte sine sufficiente fundamento) negat, quod unum sit principium numeri, loquitur de numeris quibusdam impossibilibus, quos aliqui ponebant, & quos ibi impugnat, qui non veniunt ad rem nostram. Ad 1. confr. dist. ant. dicunt res, si spectentur solæ, prout sunt a parte rei, esse universales fundamentaliter. conc. ant. esse jam universales formaliter. neg. ant. & conseq. Certe, si hoc secundum dicerent isti auctores, sibi contradicerent, ut patebit ex dicendis num. 504. & 505. Ad 2. confr. neg. ant. Si excipiantur Scotiste, ceteri auctores communissime cum S. Thoma tenent contrarium.

ARTICULUS III.

An, & quomodo Universale fiat per Intellectum.

504. **D**ico. Universale fit per intellectum, plura individua, in aliqua ratione similia, confuse per modum unius cognoscentem; ita cum S. Thoma Thomiste, & nostri cum Suarezio *tom. 1. Metaphys. disp. 6. sect. 5.* atque etiam exceptis Scotistis communiter alii. Prob. 1. conclusio auctoritate, quæ in hac questione (si non misceatur distinctio Scotistica, aut præcisio objectiva, quæ jam sunt refutata) fere de nomine, magnum pondus habere debet. Aristoteles 1. *de Anima textu 8.* sic scribit: *Animal autem universale, aut nihil est, aut posterius: similiter autem & si quod commune aliud prædicetur: hoc est: animal in communi, seu universaliter acceptum, & omnis alius terminus, qui ut communis, seu universalis prædicatur, non est, nisi posterius operatione intellectus: quod idem est, ac dicere, universale non fit, nisi per intellectum.*

Hanc mentem esse Philosophi, aperte tradit ejus com-

commentator Averroes, qui in hunc textum ita scribit: *Demonstratur per hoc, quod ipse Aristoteles non opinatur, quod definitiones generum, & specierum, sint definitiones rerum universalium, existentium extra animam: sed sunt definitiones rerum particularium extra intellectum: sed intellectus est, qui facit in eis universalitatem.* Idem Averroes in 12. *Metaph. sum. 1. cap. 1. num. 4.* ait: *Universalis enim apud Aristotelem sunt collecta ex particularibus in intellectu, qui accipit inter ea consimilitudinem, & facit ea unam intentionem.*

505. Jam S. Thomas hanc conclusionem tam fusc probat *Opusc. 55. & 56.* ut, si quis ex his opusculis, quæ habent titulum de universalibus, vellet omnes textus huc facientes adducere, opus esset, ipsa opuscula transcribere. Ex quolibet unum tantum adduco: & ex *Opusculo 55.* illum, quo simul expresse ait, nostram sententiam esse Aristotelis; sic enim habet: *Sententia tamen Aristotelis vera est, scilicet, quod universale est in multis, & unum præter multa: & tangitur in hoc duplex esse universalis, unum, secundum quod est in rebus, aliud, secundum quod est in anima.* Et quantum ad istud esse, quod est rationis, habet rationem predicabilis: quantum vero ad aliud esse, est quadam natura, & non est universale actum, sed potentia; quia potentiam habet, ut talis natura fiat universalis per actionem intellectus.

506. At vero *Opusc. 56.* sic ait: *Homo non dicitur universalis, nisi quia consideratur universaliter: & post pauca: Universale ergo est unum, & plura: plura, in quantum in pluribus est; alioquin non posset predicari de pluribus, ut homo in re est plura; quia de pluribus predicatur: est autem unum in cognitione; quia, licet plura, secundum quod plura, non constituent unum intellectum, tamen plura, secundum quod similia sunt, constituunt unum intellectum.* Similia habet in 1. de Anima text. 8.

At in 2. de Anima lect. 12. text. 60. postquam S. Doctor pluribus probasset, quod ratio universalitatis, non possit dari a parte rei, prout volebant Platonici, sic tandem concludit: *Igitur patet, quod natura communi non potest attribui intentio universalitatis,*

An, & quomodo universale fiat &c. 277
tatis, nisi secundum esse, quod habet in intellectu; sic enim solum est unum de multis, prout intelligitur præter principia, quibus unum in multa dividitur; unde relinquatur, quod universalis, secundum quod sunt universalis, non sunt, nisi in anima.

Equidem controverti posset, an S. Doctor velit, universale fieri per speciem impressam, ita, ut unitas universalis stet in specie impressa: an vero velit, id fieri per speciem expressam, seu cognitionem, ita, ut in hac stet unitas: quia tamen S. Thomas *Opusc. 56. modo cit.* expresse dicit, universale esse unum in cognitione, videtur nobis cum communi nostrorum ad mentem S. Doctoris statuenda unitas universalis in ipsa cognitione, quæ saltem æque potest, naturam denominare unam, quam species impressa prævia: quidquid sit, an etiam ista aliqua unitas esse posset.

507. Prob. conclus. etiam ratione. Juxta nos universale dicit duo, scilicet ipsa individua singularia plura, & cognitionem eorum confusam, seu abstractam: atqui singularia plura sunt multiplicitas, & cognitio confusa est unitas, quæ sunt constitutiva requisita ad universale: ergo juxta hanc assertionem recte explicatur universale. min. quoad 1. p. nempe, quod individua sunt multiplicitas, communiter admittitur; nam sententia, quæ a quibusdam attribuitur Occamo, ac aliquibus Nominalibus, quod scilicet universale adequate consistat in nominibus, jam dudum abolita est.

Imo Hurtadus *disp. 5. Metaph. sec. 4. num. 28.* & de Benedictis *l. 2. Log. qu. 2. c. 6.* negant, Nominales unquam illius opinionis fuisse: & sane nomina (& eadem ratio est de cognitionibus, seu conceptibus) non insunt per identitatem pluribus, neque propter identitatem predicantur objective de pluribus; neque enim nomen, aut vox animal, neque cognitio animalis habet identitatem cum pluribus. Sed & scientiæ, quæ agunt de universalibus, non agunt tantum de nominibus, aut conceptibus, vel vocibus, sed de rebus, quæ substant conceptibus: neque definiunt nomina, seu conceptus, aut voces, sed res; nam e.g. definitio: *Homo est animal rationale*: non definit vocem homo, sed ejus objectum,

Etum, sive rem a parte rei existentem. Unde Benedictus *loc. cit.* conatur offendere, Nominales a nobis tantum differre quoad modum loquendi. Quando autem Aristoteles 3. *Metaphys. text. 20.* negat, universalia esse substantias, tantum negat, ea esse substantias Platonicas, separatas ab omni singularitate. ita hunc locum exponit Commentator, seu Averroes, qui videri potest.

508. Prob. igitur 2. p. mi. sive, quod cognitio confusa sit unitas sufficiens ad universale. Illa unitas est sufficiens ad universale, quæ plura individua singularia, seu, quod idem est, naturam multiplicem, facit formaliter unam: sed cognitio confusa facit naturam multiplicem formaliter unam: ergo. prob. mi. formaliter unum dicitur illud, quod est indivisum *ex n. 335.* atqui hæc cognitio facit naturam multiplicem formaliter indivisam: ergo facit formaliter unam.

Minor prob. Si in natura, e. g. humana, nullæ darentur hæcitates, seu singularitates, aut prædicata individuantia, quæ naturam a parte rei dividunt in plures singulares naturas, seu faciunt, ut sint plura individua, Petrus, Paulus &c. tunc natura esset realiter indivisa: ergo, cum in intellectu, naturam confuse cognoscente, seu in cognitione confusa, intentionaliter non dentur, seu non appareant ulla hæcitates, seu prædicata individuantia; quia ab his cognitio confusa præscindit, natura in intellectu, seu in ista cognitione, est intentionaliter indivisa, & consequenter una.

Quare, cum *ex num. 365.* nomina non imponantur rebus, ut sunt a parte rei in se, sed ut sunt in cognitionibus, recte talis natura multiplex, ut per cognitionem confusam præcisa a singularitatibus, vocatur una natura: eadem scilicet ratione, qua animal, & rationale, vocamus duo; quia, licet sint realiter idem, tamen in cognitione ea formaliter distinguente apparent ut duo.

509. Ad clarius intelligendam conclusionem explicanda est adhuc magis cognitio confusa, quæ debet esse unitas universalis. Debet itaque hæc cognitio esse abstractiva, non tantum, ut fiat per species alienas, sed, ut sit præcisiva, sive non plene discretiva sui objecti: & præsertim debet hæc cognitio ab-

strahere, seu præscindere ab omni hæcitate, vel singularitate, ita, ut vi talis cognitionis, vel conceptus, non dignoscatur, an objectum sit unum, an multiplex; si enim conceptus repræsentaret hæcitate, non repræsentaret objectum ut identificabile pluribus, vel prædicabile de pluribus, ut per se patet. Debet etiam hæc cognitio, vel hic conceptus, abstrahere ab omni multiplicitate; alias enim non haberet unitatem, ab auctoribus requisitam, nec conceptus esset cuique seorsim applicabilis; unde non sunt universales hi conceptus *omnes homines, innumeri homines*: sed universales sunt isti conceptus *ens, substantia, animal, homo, leo*: de quibus etiam videri possunt dicta *num. 364. & 365.*

Obiter hic addo. Quando dicitur, quod cognitio confusa repræsentet omnia, e. gr. animalia per modum unius, non intelligitur, quod repræsentet intellectui omnia animalia, quasi in unam planitiem congregata; sic enim nec abstraheret ab eorum hæcitatibus, nec a pluralitate, ut patet: nec intelligitur, quod repræsentet ea omnia inter se identificata, vel in unum conjuncta; sic enim esset aperte falsa: sed demptis terminis, rem aliquo modo obscurantibus, tantum significatur, quod cognitio confusa sit talis repræsentatio, quæ omnibus animalibus sit æque applicabilis, nec uni magis conveniat, quam alteri, & æque prædicabilis sit de uno, ac pluribus: & talis repræsentatio est hic conceptus *animal*; nam possum dicere: *Petrus est animal: Paulus est animal: Hic leo est animal: Omnis leo est animal.*

510. Aliqui videntur velle, quod talis conceptus etiam debeat præscindere ab aliis circumstantiis, e. g. loci, temporis &c. quæ nullam involvunt multipliciter, nec etiam uni soli determinate conveniunt: at hoc tantum verum est, quando agitur de universali strictissime scientifico, quod scilicet debet posse prædicari de omnibus inferioribus termini univoci non restricti; sub hac enim ratione videntur agere scientiæ de suis objectis: at vero ad universale minus strictè dictum istud non requiritur, & plures conceptus a Philosophis vocantur universales, etsi a similibus circumstantiis non abstrahant.

Sic satis communiter videtur admitti, quod hi

conceptus homo doctus, homo senex, faciant universale: imo quidam videntur supponere, quod hic conceptus homo in templo faciat universale accidentis, licet non adeo perfectum. Nec opponi potest, hos conceptus non esse satis late patentes, nec omnibus applicabiles; conceptus enim universales non debent omnes esse æquales quoad latitudinem, vel applicabilitatem; nam conceptus specificus, e.g. homo, non est tam late patens, nec tot singularibus applicabilis, ac conceptus genericus animal.

§11. Advertendum insuper, quod huiusmodi cognitio, vel conceptus confusus, non debeat representare signate naturam multiplicem ut unam, seu fingendo in ipsa aliquam unitatem, ut videntur velle aliqui Thomiste; nam sic cognitio esset falsa, ut patet: sed debet tantum representare exercite naturam ut unam, sive tantum non debet per suam tendentiam discernere unum individuum ab altero, sed æqualiter representare omnia, ita, ut vi talis cognitionis intellectus non possit dicere, an objectum sit unum, an multiplex; unde hæc cognitio debet neque negare, neque affirmare pluralitatem, sed ab ea præscindere: quod si faciat, non erit falsa; ut enim habet axiomata commune: *Præscindentium non est mendacium*: hoc est: præscindere non est falsum dicere.

ARTICULUS IV.

Solvuntur Objectiones.

§12. **O**B. 1. Cognitio confusa, quamvis sit spiritalis, tamen non denominat naturam spirituales: ergo etiam, quamvis sit una, non denominat naturam unam, seu universalem. Resp. neg. conseq. Distinguenda sunt in cognitione prædicata, quæ ipsi conveniunt in essendo, seu quia talis speciei ens est, & prædicata, quæ ipsi conveniunt in representando, seu quatenus representatio est. Prædicata, quæ cognitioni tantum conveniunt in essendo, non refunduntur in objectum; quia sub hac ratione cognitio non supponit pro objecto: & sic cognitio, licet sit spiritalis, singularis, accidentalis &c. non propterea objectum dicitur spirituale, singulare, accidentale &c.

At

At vero prædicata, quæ conveniunt cognitioni in representando, seu quatenus representatio est, refunduntur in objectum; quia sub hac ratione cognitio supponit pro objecto; unde, sicut objectum unum, per cognitionem formaliter distinguentem representatum ut formaliter duo, vocatur duplex, vel duo, ex. gr. animal, & rationale: ita natura multiplex, per cognitionem confusam representata ut una, nominatur una. Similitudo habetur in pictura, quæ, licet in essendo sit inanimata, non facit, ut homo depictus dicatur inanimatus: at, quia in representando est pulchra, vel deformis, etiam ab insipientibus picturam, homo depictus dicitur pulcher, vel deformis.

§13. Ob. 2. Unitas debet esse intrinseca universali: sed cognitio non est illi intrinseca: ergo non est unitas. [Confirm. 1. Cognitio talis est tantum universale in representando: ergo non est universale in essendo. Confir. 2. Si universale constituitur per cognitionem, tot erunt universalia, quot cognitiones: hoc est contra communem: ergo. Resp. dist. ma. unitas debet esse intrinseca universali concretive, vel quidditative accepto. conc. ma. universali denominative accepto. neg. ma. & dist. sic mi. neg. conseq. Universale concretive acceptum est totum complexum, constitutum ex natura multiplici, & cognitione, atque huius pars intrinseca est cognitio: universale autem denominative acceptum est tantum natura multiplex, cui cognitio est extrinseca. vide supra num. 327.

Ad 1. confir. om. ant. dist. conseq. cognitio sola non est universale totum in essendo. conc. conseq. non est ejus pars, seu non est forma denominans universale unum in essendo. neg. conseq. Ad 2. confir. neg. ma. Universale est concretum accidentale, cujus subjectum est natura multiplex, forma autem cognitio: at concreta accidentalia non multiplicantur, multiplicata forma; neque enim sunt centum cogniti, si Petrus a centum hominibus cognoscatur: sed multiplicantur hæc concreta, multiplicato recto, vel subjecto, quod hic non multiplicatur: sed de hoc plura inferius, ubi de concretis.

§14. Ob. 3. Cognitio ista confusa representat plu-

N 3 ra:

ra: ergo ea representat ut plura: ergo non denominat unum, seu universale. prob. i. conseq. si non representat plura ut plura, representat ea aliter, ac sunt in se: ergo est falsa. Confr. Si hæc cognitio non representat plura ut plura, representat plura ut unum: ergo non abstrahit ab unitate, nec facit universale. Resp. neg. i. conseq. ad prob. dist. ant. representat ea aliter, id est, representat aliquid aliud, affingendo iis aliquod prædicatum, quod reipsa non habent. neg. ant. id est, non representat ea omni modo, quo sunt in se, sive non representat formaliter omnia prædicata, quæ habent. conc. ant. & neg. conseq. Prædicamentum non est mendacium, & conceptus inadæquatus per se non est falsus. Ad confr. neg. ant. si sensus ejus sit, quod cognitio signate representet ut plura; datur enim medium, scilicet præcindere a pluralitate, & unitate.

§ 15. Dices i. Si hæc cognitio præcindit a pluralitate, & unitate, non est ratio, quare potius objectum denominet unum, quam multiplex: ergo non est ratio, quare faciat universale. Resp. neg. ant. Ratio est ista; quia, si non representatur objectum ut multiplex, eo ipso intentionaliter non apparet divisum: ergo est intentionaliter unum; quia, ut ex Aristotele diximus nu. 335. quæcumque, seu, ut Philosophus ait, *quocumque non habent divisionem, quatenus non habent, eatenus unum dicuntur*. At vero, ut aliquid sit multiplex intentionaliter, debet habere intentionaliter divisionem; nam opposita, nempe unum, & multiplex, debent etiam habere opposita prædicata: objectum autem in hoc casu non habet intentionaliter divisionem.

§ 16. Dices 2. Si potest fieri universale per cognitionem representantem plura ut unum, poterit etiam fieri universale per cognitionem representantem unum ut plura, ita, ut unitas detur a parte rei, pluralitas vero in intellectu: sed hoc est contra communem: ergo. Resp. neg. ma. tali enim complexo non convenit definitio universalis; non enim posset dici, unum aptum inesse multis per identitatem, sed deberet dici, plura apta inesse uni. Nec licet fingere pro libitu definitiones, sed a majoribus acceptæ retinendæ sunt.

§ 17. Dices 3. Cognitio confusa præcindit, ac dividit inter se gradus metaphysicos, e.g. animal, & rationale: ergo representat plura ut plura. Resp. dist. ant. præcindit, ac dividit illos gradus, quos confundit, & denominat unum. neg. ant. dividit alios gradus. om. ant. & neg. conseq. Ista cognitio non præcindit a se invicem, aut dividit inter se illos gradus, quos confundit: e.g. hæc cognitio, vel hic conceptus confusus *animal*, non præcindit a se invicem animalitates, sed has omnes in unum confundit; quare has animalitates non representat ut plura. Sed neque alios gradus, e.g. *rationale, hæccitatem*, representat ut plura; quia hos formaliter non representat, sed ab ipsis omnino præcindit: quin imo hæc cognitio neque etiam gradus alios signate dividit ab iis, quos confundit, e.g. rationale ab animali, sed tantum id facit aliquo modo æquivalenter, quatenus nempe unum gradum, e.g. animal, formaliter cognoscit, alterum vero, e.g. rationale, non formaliter cognoscit.

§ 18. Ob. 4. Universale debet posse prædicari de pluribus; sed cognitio confusa non potest prædicari de pluribus: ergo non facit universale. Resp. dist. ma. universale quidditative sumptum debet posse prædicari. neg. ma. universale denominative sumptum. conc. ma. & conc. etiam mi. neg. conseq. Quid sit universale quidditative, & denominative sumptum, patet ex dictis num. 513. ex quibus etiam habetur, quod cognitio non fit intrinseca universali, sive non sit pars universalis denominative sumpti: adeoque, sicut non debet identificari pluribus, ita neque debet de pluribus prædicari: imo, si recte loqui volumus, cognitio potius prædicat naturam unam de pluribus.

Dices i. Universale denominative sumptum nihil est aliud, quam plura singularia a parte rei: sed ista non possunt prædicari de uno: ergo. Resp. dist. mi. ista non possunt prædicari de uno, quando non substant cognitio confusa. conc. mi. quando huic substant. neg. mi. & conseq. Non tamen ideo debet etiam prædicari ipsa cognitio; nam ista prædicatio plurium, facta de uno, habet se suo modo, sicut projectio mercium in mare, volita in periculo

naufragii; sicut enim hæc non amatur, nisi in circumstantiis periculi, ita etiam prædicatio universalis denominative sumpti, non fit, nisi in circumstantiis cognitionis confusæ; & sicut non ideo, quod ea projectio non ametur, nisi in circumstantiis periculi, etiam amatur ipsa concretive sumpta, sed ut involvens eas circumstantias, sive, ut etiam circumstantiæ amentur (quia istæ circumstantiæ potius odio habentur, & desideratur earum absentia) ita neque ideo, quod universale denominative sumptum non prædicetur, nisi in circumstantiis cognitionis confusæ, etiam prædicatur universale concretive sumptum, seu etiam ipsa cognitio; quia hæc non identificatur rebus, adeoque prædicari non potest. Scilicet, sicut circumstantiæ periculi naufragii denominant projectionem mercium amabilem, licet ipsæ non sint amabiles, ita cognitio confusa denominat universale denominative sumptum (quod a parte rei suat ipsa singularia) denominat, inquam, prædicabile, licet ipsa prædicabilis non sit: & hoc dicitur denominare per contrarietatem, quando scilicet id, ratione cuius tribuitur aliqua denominatio, non est capax illius denominationis, sed potius opposita.

519. Dices: 2. Juxta hæc dicta, universale denominative sumptum sunt ipsamet plura singularia, seu individua: sed hæc etiam ut substantia cognitioni confusæ non possunt prædicari de pluribus: ergo. prob. mi. universale non tantum debet prædicari de pluribus collectim sumptis, sed etiam de pluribus divisim sumptis, sive de quolibet singulari inferiore: atqui plura singularia non possunt prædicari de quolibet singulari inferiore: ergo. Resp. om. ma. neg. mi. ad prob. dist. mi. plura singularia non possunt de quolibet singulari inferiore prædicari prædicatione collectiva. conc. mi. prædicatione æquivalente disjunctiva. neg. mi. & conseq.

De quolibet singulari individuo, ex. gr. humano, Petro, Paulo &c. potest cum veritate prædicari tota ratio universalis, dicendo: *Petrus est homo: Paulus est homo &c.* hæc autem prædicatio non quidem est formaliter disjunctiva (alias non abstraheretur a singularitate, vel particularitate, quæ tamen

men abstractio requiritur ad universale) attamen est æquivalente disjunctiva, quatenus hæc prædicatio, vel propositio confusa, non exigit alio modo verificari, quam prædicatio, vel propositio formaliter disjunctiva: & in hoc saltem sensu datur in omni propositione affirmativa (quales etiam sunt iste: *Petrus est homo: Paulus est homo &c.* semper suppositio disjunctiva ex parte prædicati, si istud sit terminus communis, ut dictum n. 34.

520. Dices 3. Universale debet etiam identificari pluribus divisim acceptis: atqui plura singularia non possunt identificari pluribus divisim acceptis, seu cuilibet singulari: ergo. Resp. 1. re ipsa per hos terminos satis obscuros aliud non intelligi, quam quod cuilibet ex pluribus debeat esse identificatum aliquid, de quo cum veritate prædicetur conceptus universalis: & sic cuilibet homini identificatum est suum esse specificum, de quo cum veritate prædicatur hic conceptus universalis *animal rationale*: sed, ut nos accommodemus modo loquendi communi. Resp. 2. om. ma. dist. mi. plura singularia collective, aut distributive, seu adæquate accepta, non possunt identificari pluribus divisim acceptis, seu cuilibet singulari. conc. mi. plura singularia disjunctive, seu partialiter, vel inadæquate accepta, non possunt identificari cuilibet singulari. neg. mi. & conseq.

Universale, seu plura singularia, debent identificari cuilibet singulari, sicut exigit eorum prædicatio; non enim debet dari alia identitas inter subiectum, & prædicatum, quam ea, quæ affirmatur, vel prædicatur: in nostro autem casu prædicatio plurium, seu naturæ multiplicis, de quolibet singulari individuo, est æquivalente disjunctiva, quæ non exigit identitatem adæquatam omnium singularium cum quolibet individuo, sed tantum exigit eorum identitatem inadæquatam, hoc est, identitatem unius per descensum disjunctivum enumerandi, cui tamen conveniat tota ratio universalis: e. g. hæc prædicatio, vel propositio: *Petrus est homo*: ad sui verificationem non exigit, ut omnes homines identificentur Petro, sed tantum exigit, ut ei identificetur unum individuum, cui tota ratio, seu essentia hominis, sive animalitas, & rationalitas inest.

Dices 4. Si sufficit identitas inadaquata inter subiectum, & prædicatum, veræ erunt iste propositiones: *Petrus est exercitus: Petrus est omnis homo: Anima est homo: sed hoc est falsum: ergo. Resp. neg. ma.* In duabus prioribus propositionibus prædicatum non supponit disjunctivæ: sed in prima collectivæ; quia *exercitus* est terminus collectivus: in secunda prædicatum supponit distributive; quia additum est signum distributivum *omnis*: in tertia autem non datur identitas inadaquata alicujus partis subiectivæ termini universalis, cui conveniat tota ratio prædicati: sed tantum datur identitas inadaquata partis physicæ, cui non competit tota ratio prædicati; nam animæ non convenit tota ratio significata per prædicatum *homo*, quæ tamen ratio tota convenit Petro.

521. Dices 5. Ergo tantum unum ex pluribus singularibus identificatur cuilibet individuo. Resp. dist. illatum, realiter, & a parte rei. conc. illat. præcisive, & in statu intentionali. neg. illatum. In statu reali utique non potest uni, e. g. Petro, identificari plus, quam unum individuum: at non ita in statu intentionali; cum enim cognitio confusa non discernat usum individuum ab altero, nec representet unum præ altero: sed representet omnia per modum unius, & hoc ipsum unum, sive totam rationem universalis, e. g. hominis, præcisive prædicet de Petro, ita, ut vi talis prædicationis non affirmetur, Petro identificari unam individuum potius, quam alterum, imo nec affirmetur, identificari ei potius unum, quam plura, sed indeterminate, & præcisive affirmetur identificari omnia, dici potest, totum universale, sive plura, aut omnia, speciei humane individua, Petro in statu intentionali, ac in sensu præcisivo inesse, atque in eodem sensu, ac statu ei identificari: & eodem modo discurrendum est de aliis quibusvis singularibus, de quibus aliquod qualecumque universale prædicatur.

Quidam recentiores, ut totam hanc difficultatem declinent, dicunt, universale esse quandam intentionem, seu conceptum, a cognitione distinctum, seu quasi idolum (de quo supra n. 438.) quod representet e. g. hominem ut sic, seu neque unum, neque mul-

multiplicem: addunt, hanc intentionem identificari tam multis, quam uni, non quidem realiter, sed representative: sicut in Summulis dicitur, quod definitio formalis representative convertatur cum definito formali. Sed imprimis hic conceptus, seu idolum, distinctum a cogitatione, & speciebus (quæ non se habent ut quod, seu per modum objecti, sed tantum ut quo, seu per modum applicationis objecti) prorsus gratis confingitur: dein auctores per identitatem universalis nunquam intellexerunt tantum representative talem: sicut per ejus unitatem non intellexerunt unitatem similitudinis: certè non fuisset opus tanto labore, & studio, ad inveniendam identitatem representativam, quæ cuilibet obvia est.

522. Ob. 5. Si cognitio confusa naturam multiplicem tantum facit intentionaliter unam, tunc non facit eam unam in ea ratione, in qua est multiplex: sed debet hoc facere: ergo. Resp. neg. ma. Unitas universalis non debet facere, ut natura sit realiter, seu in statu reali una; nam sic tolleretur multiplicitem, nec universale amplius esset aptum inesse multis: sed unitas hæc debet tantum facere, ut natura non appareat multiplex, sive ut intentionaliter, seu in statu intentionali sit una. verbo: illa eadem ratio, e. g. natura, seu essentia humana, quæ realiter est multiplex, debet intentionaliter esse una, & sic idem universale, sub eadem ratione, id est, sub eadem natura, aut essentia, in diverso statu accepta, est simul multiplex, & unum.

Ubi notandum, quod, quando dicitur *sub eadem ratione*, non intelligatur *sub eodem statu reali, vel intentionali*: sed intelligatur *sub eadem natura, essentia*, seu, ut ajunt, *sub eadem re significata per nomen*, sive per terminum universalem, e. g. *sub eadem ratione hominis, vel essentia humana*: quæ ratio, vel res, dein accipi potest, sive secundum statum realem, sive secundum statum intentionalem.